

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. B. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) H. O. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 sierpnia 2018 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik (...) H. O. zgłosił J. B. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 1 sierpnia 2018 r. Płatnik przekazał za ubezpieczoną dokumenty rozliczeniowe za okres od sierpnia 2018 roku do listopada 2014 roku, w których obliczył i rozliczył składki na ubezpieczenia społeczne od miesięcznych podstaw ich wymiaru za 08/2018 r. – 3.000 zł, 09/2018 r. – 2.300 zł i 10/2018 r. – 0,00 zł. Ponadto płatnik wykazał za ubezpieczoną wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby finansowane ze środków pracodawcy od 24.09.2018 r. do 07.10.2018 r., zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego od 08.10.2018 r. do 31.10.2018 r. Następnie złożono wnioski o zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego od 8.10.2018 r. do 16.12.2018 r.

Organ rentowy wszczął postępowanie administracyjne w sprawie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym J. B. (1). W postępowaniu wnioskodawczyni nie złożyła żadnych wyjaśnień ani dokumentów.

Kiedy postępowanie zostało zakończone, wnioskodawczyni we wskazanym w piśmie terminie nie skorzystała z prawa wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Natomiast płatnik składek złożył dokumenty i wyjaśnienia na potwierdzenie faktu zatrudnienia J. B. (1). Do pisma wyjaśniającego płatnik składek załączył następujące dokumenty:

- 1) umowę o pracę, z której wynikało, że wnioskodawczyni była zatrudniona na czas określony od 1.08.2018 r. do 31.07.2019 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku przedstawiciel handlowy, wynagrodzenie zasadnicze 3.000,00 zł brutto, miejsce wykonywania pracy: Ł., al. (...), termin rozpoczęcia pracy 1.08.2018 r.,
- 2) inne dokumenty kadrowo płacowe m.in.: świadectwo pracy z wcześniejszego zatrudnienia w (...) H. O., orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonania pracy na stanowisku przedstawiciel handlowy, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp, zakres obowiązków na stanowisku przedstawiciela handlowego, kwestionariusz osobowy dla pracownika, listy obecności w pracy za 08/2018 r. i 09/2018 r. oraz listy płac za 08/2018 r. do 10/2018 r.

W piśmie z dnia 21 listopada 2018 r. płatnik składek wskazała, że przedmiotem działalności jest handel materiałami budowlanymi oraz J. B. (1) została zatrudniona na stanowisku przedstawiciela handlowego w pełnym wymiarze godzinowym, wynagrodzenie było wypłacane w formie gotówkowej ostatniego dnia miesiąca. Z wyjaśnień płatnika wynikało, że wnioskodawczyni świadczyła pracę w terenie i w siedzibie firmy (al. (...)). Ponadto płatnik wskazała, że zatrudniła wnioskodawczynię po wcześniejszym odbyciu stażu i zdobyciu nowych umiejętności, oraz w celu zwiększenia obrotów firmy. Płatnik oświadczyła, że wnioskodawczyni jest dla niej osobą obcą.

Organ rentowy podniósł, iż umowa o pracę została zawarta na czas określony od 01.08.2018 r. do 31.07.2019 r., a wnioskodawczyni już od dnia 24.09.2018 r. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. Niezdolność do pracy trwała od 24.09.2019 r. do 16.12.2018 r.

Organ rentowy ponadto podniósł, że wnioskodawczyni została zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku pracy. Z wyjaśnień płatnika wynikało, że wnioskodawczyni jest pierwszą osobą zatrudnioną na takim stanowisku, a wcześniej prace te wykonywał właściciel firmy. Z racji tego, że firma prowadzi działalność od 1991 r. organ rentowy nie znalazł powodu, dla którego po tak długim okresie działalności była potrzeba zatrudniania osoby na takim stanowisku. Ponadto nikt nie został zatrudniony na miejsce wnioskodawczyni.

W opinii ZUS z przedłożonych przez płatnika dokumentów nie wynika faktyczne wykonywanie pracy przez ubezpieczoną. Ponadto organ ustalił, że wnioskodawczyni miała otrzymywać najwyższe wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł brutto w firmie, wyższe niż wynagrodzenie innych pracowników, a także byłoby wyższe od zadeklarowanej przez płatnika – podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Organ ustalił również, że przed zgłoszeniem wnioskodawczyni do ubezpieczeń jako pracownika u płatnika składek (...) H. O., wnioskodawczyni nie posiadała tytułu do ubezpieczenia chorobowego, z którego nabywa się prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawczyni nie wykonywała pracy na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) H. O., a została zgłoszona wyłącznie w celu uzyskania tytułu do ubezpieczeń społecznych i korzystania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę, która została zawarta dla pozorów, jest nieważna, a zatem od dn. 01.08.2018 r. J. B. (1) nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

/decyzja - k.63 - 65 akt ZUS /

Odwołanie od powyższej decyzji, w dniu 14 stycznia 2019 r., złożyła J. B. (1). Wniosła o uchylenie decyzji i stwierdzenie, że nadal podlegała ubezpieczeniom społecznym od dnia 1.08.2018 r. Skarżąca zarzuciła decyzji naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania.

W uzasadnieniu odwołania skarżąca wskazała, że wydana decyzja jest nieprawidłowa. Podniosła, że prawidłowe zawarcie umowy między skarżącą a płatnikiem nie może być zasadnie zakwestionowane przez ZUS, bowiem ubezpieczona świadczyła pracę, dopóki stan zdrowia jej na to pozwalał oraz ubezpieczona nie mogła przewidzieć, że w późniejszym okresie stanie się niezdolna do pracy. Zdaniem skarżącej fakt wykonywania pracy wynika z zeznań płatnika, ubezpieczonej oraz sporządzonych ofert handlowych przez wnioskodawczynię. Ponadto wnioskodawczyni podniosła, że nie ma podstaw by stwierdzić, że umowa została zawarta dla pozorów. Według skarżącej ZUS nie przeanalizował postanowień kwestionowanej umowy o pracę, okoliczności towarzyszących jej zawarciu i wykonywaniu, i nie przesłuchał świadków lub stron postępowania. Podniosła, że zebrany materiał dowodowy, na którym ZUS oparł swoje ustalenia faktyczne, jest niekompletny. Zdaniem skarżącej rozstrzygnięcie w decyzji z dn. 10.12.2018 r. zostało oparte na ustaleniach faktycznych przeprowadzonych w sposób dowolny, to jest z pominięciem istotnych w sprawie środków dowodowych. Wnioskodawczyni podniosła, że nie ma żadnych obiektywnych podstaw do kwestionowania zawartej umowy o pracę. W opinii skarżącej nie wykazano by umowa o pracę była zawarta dla pozorów, w związku z tym decyzja, którą wydał ZUS jest całkowicie błędna i powinna ulec zmianie.

/ odwołanie k. 3-10/

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 18 - 19/

Zainteresowana H. O. przyłączyła się do odwołania (oświadczenie-protokół z 25 VII 2019 roku 00:01:11).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. B. (1) w latach 1994 – 1999 prowadziła własną działalność gospodarczą (okoliczność bezsporna, kwestionariusz osobowy – akta osobowe k.25).

Wnioskodawczyni została skierowana do firmy zainteresowanej na staż z Urzędu Pracy. Staż trwał pół roku od dnia 10 lutego 2017 roku (okoliczność bezsporna).

W okresie od 1 września 2017 roku do dnia 28 lutego 2018 roku wnioskodawczyni była zatrudniona u zainteresowanej, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. marketingu i handlu. W okresie od 9 października 2017

roku do 28 lutego 2018 roku wnioskodawczyni była nieobecna w pracy z powodu choroby (świadczenie pracy – akta osobowe k.25).

Strony zawarły kolejną umowę o pracę, na stanowisku przedstawiciela handlowego, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 3.000,- zł, na okres od 1 sierpnia 2018 roku do 31 lipca 2019 roku (umowa o pracę – akta osobowe k.25).

Od 24 września 2018 roku do 16 grudnia 2018 roku i nadal wnioskodawczyni przedstawiła zwolnienia lekarskie o niezdolności do pracy (okoliczność bezsporna).

Płatnik składek utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, zaświadczenie lekarskie, karta szkolenia wstępnego BHP, kwestionariusz osobowy (dokumentacja osobowa k.25).

Zainteresowana H. O. prowadzi działalność gospodarczą od 1991 r., która polega na handlu materiałami budowlanymi (okoliczność bezsporna).

W okresie od 25 lutego 2014 roku do 31 marca 2017 roku zainteresowana zatrudniała M. P., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku przedstawiciela handlowego z wynagrodzeniem 2.775,- zł. Osoba ta w okresie od 20 maja 2014 roku do 28 czerwca 2015 roku oraz od 25 lipca 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku, od 5 stycznia 2016 roku do 31 marca 2017 roku była nieobecna w pracy z powodu zwolnień lekarskich, urlopów: macierzyńskiego, rodzicielskiego i wychowawczego (świadczenie pracy – akta osobowe załącznik do akt).

W okresie od 27 maja 2013 roku do 31 marca 2014 roku oraz od 2 września 2014 roku do 30 września 2018 roku zainteresowana zatrudniała J. B. (2), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku odpowiednio: handlowca i robotnika budowlanego z wynagrodzeniem minimalnym (świadczenia pracy i umowy – akta osobowe załącznik do akt).

Wnioskodawczyni nie podpisywała żadnych dokumentów firmowych. Na jej miejsce nikt nie został zatrudniony (okoliczność bezsporna).

W roku 2017 zainteresowana uzyskała przychód w kwocie 200 860.00 oraz dochód w wysokości 21 763,69 zł, w 2018 r. przychód wyniósł 208 260,00 zł zaś strata równała się kwocie 73 352,03 zł (informacja z Urzędu Skarbowego k. 55).

Od 16 października 2017 r. wnioskodawczyni leczy się na zespół bólowy kręgosłupa. Odbywała regularne wizyty w Poradni Neurologicznej (...) Przychodni (...). Na wizytach lekarskich poczynawszy od 16.10.2017 do 4.03.2019 r. utrzymywały się problemy z kręgosłupem, a także pojawiały się bóle i zawroty głowy. Na wizycie 19 czerwca 2018 roku również odnotowano bóle kręgosłupa o zmiennym nasileniu (dokumentacja medyczna (...) Lek. k.32, dokumentacja medyczna (...) Medycznej (...) k. 76).

W dniu 28 grudnia 2017 r. wnioskodawczyni otrzymała skierowanie na badania specjalistyczne z powodu podejrzenia naczyniaka w prawym płacie wątroby (dokumentacja medyczna Szpital im. (...) k. 69).

Wnioskodawczyni pozostaje również pod opieką lekarza psychiatry od 20 listopada 2018 roku (dokumentacja k.78).

Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd pominął kserokopie ofert z podpisem wnioskodawczyni ponieważ nie stanowią one dowodu na faktyczne świadczenie pracy. Są to jedynie kserokopie pism, bez jakichkolwiek śladów, iż przedstawiono je osobom trzecim (klientom). Mogły zatem zostać sporządzone w każdym czasie, w szczególności na potrzeby niniejszego postępowania. Żadna ze stron spornej umowy nie przedstawiła jakiegokolwiek obiektywnego dowodu (niepochodzącego od strony) świadczącego o wykonywaniu pracy przez odwołującą. Nie dość na tym, w sprawie nie został przeprowadzony z uwagi na niestawiennictwo stron, dowód z ich przesłuchania. Zatem nawet to co w toku procesu przekazała zainteresowana nie mogło stanowić dowodu w sprawie. Sąd uwzględniając wnioski

skarżącej kilkakrotnie odraczał rozprawy, jednak ostatecznie wnioskodawczyni nie wniosła o odroczenie rozprawy w dniu 18 lutego 2020 roku a jedynie usprawiedliwiła swoją nieobecność.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 Nr 205 poz. 1585 z późn. zm.) Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń (...)

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1778 ze zm.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

W niniejszej sprawie organ rentowy podważał skuteczność umowy o pracę zawartej między J. B. (1) a H. O., wskazując na jej pozorny charakter.

Jak wynika z cytowanych przepisów organ rentowy ma prawo do badania a także kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę ponieważ rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

W takiej sytuacji, co do zasady, w myśl art. 6 kc, to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78 oraz w wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 74/10, w którym stwierdził, iż „1. Na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Nie oznacza to jednak, iż pozostałe strony procesu mogą pozostać całkowicie bierne, ograniczając się przykładowo jedynie do przedstawienia formalnych dokumentów związanych ze stosunkiem pracy, w szczególności w sytuacji, gdy okoliczności zawarcia umowy mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do jej realności.

Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Wnioskodawczyni została zatrudniona ze znacznie wyższym niż drugi z pracowników wynagrodzeniem, na podstawie kolejnej umowy o pracę, w sytuacji gdy w okresie pierwszej umowy jedynie przez krótki okres (nieco ponad 1 miesiąc na 6 miesięcy trwania umowy) nie przedstawiła zwolnień lekarskich. Nadto zatrudniono ją na nowopowstałym stanowisku pracy, po przedstawieniu zwolnień lekarskich, na jej miejsce nikt nie został zatrudniony, firma płatnika poniosła straty w 2018 roku a stan zdrowia odwołującej wskazywał, iż w krótkim czasie będzie wymagała skorzystania ze zwolnień lekarskich.

Poza tym wnioskodawczyni nie otrzymała zakresu obowiązków, twierdzenia o korzystaniu z prywatnego samochodu do celów służbowych wydają się delikatnie mówiąc, niewiarygodne, z uwagi na brak stosownej umowy o korzystanie z pojazdu do tych celów, jak również samych rozliczeń.

W takiej sytuacji również strony spornego stosunku pracy winny przedstawić dowody potwierdzające realność świadczenia pracy.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 159 ze zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że J. B. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń z ubezpieczeń społecznych, a umowa o pracę zawarta między płatnikiem a J. B. (1) jako zawarta dla pozorów jest nieważna.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie, że zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczenia woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych. Powyższy pogląd uzupełnić należy stwierdzeniem, że „realizowanie elementów charakterystycznych stosunku pracy”

nie oznacza jedynie uzewnętrznienia takich czynności na zewnątrz, ale musi strony stosunku pracy także cechować bezsprzeczny zamiar zawarcia umowy o pracę w celu realizacji stosunku pracy.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym, wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy stronami istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że zakwestionowana umowa o pracę miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne, w szczególności brak dowodów potwierdzających stawianie się w pracy wnioskodawczyni oraz wykonywanie przez nią pracy w siedzibie firmy oraz poza nią, niezdolność do pracy wnioskodawczyni przez większość czasu trwania umowy. Umowa o pracę nie może być jedynym dowodem wykonywania pracy przez wnioskodawczynię. Ponadto dowód z kopii czterech ofert sporządzonych przez wnioskodawczynię w sierpniu nie uzasadnia świadczenia pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Nie przedstawiono innych dowodów na potwierdzenie, że J. B. (1) wypełniała obowiązki wynikające ze zakresu obowiązków.

Konstytutywne cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych to: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia. /wyrok SN z 23.10.2006 r. I PK 110/06/

Do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy nie jest zatem wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak zawarcie umowy o pracę, przygotowanie zakresu obowiązków, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły. /III AUa 177/19 Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 4 listopada 2019 r. LEX nr 2767903/

Ponadto nie istnieje powód, dla którego stworzono stanowisko pracy dla ubezpieczonej, skoro podczas jej długotrwałej nieobecności właścicielka firmy przejęła jej obowiązki. Należy zauważyć, że wnioskodawczyni przez większość czasu trwania zarówno poprzedniej jak i spornej umowy o pracę była niezdolna do jej świadczenia.

Co więcej, od października 2017 r. zaczęła leczyć się neurologicznie (ból kręgosłupa, głowy i zawroty głowy), z tego powodu później często przebywała na zwolnieniach lekarskich. W dniu 27 grudnia 2017 roku wnioskodawczyni została skierowana na badania specjalistyczne związane z naczyniakiem wątroby. Zanim zawarła kolejną umowę z 1 sierpnia 2018 r., występowały u niej poważne problemy zdrowotne. W związku z pogarszającym stanem zdrowia, częstym przebywaniem na zwolnieniach lekarskich, zarówno wnioskodawczyni, jak i zainteresowana mogły przypuszczać, że problemy zdrowotne uniemożliwią jej wykonywanie pracy, a przeciwnie będzie potrzebowała podstawy do skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W orzecznictwie dominuje pogląd, że wady oświadczeń woli dotyczące umowy o pracę, nawet powodujące ich nieważność, nie wywołują skutków w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tego rodzaju sytuacjach prawnie doniosły jest jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy o pracę, czyli takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy w tym sensie, że zatrudnienie w ogóle nie jest wykonywane, bądź jest wykonywane na innej podstawie niż umowa o pracę. Zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego następuje bowiem wówczas jedynie pod pozorem zatrudnienia, a zatem dotyczy osoby, która nie może być uznana za podmiot tego rodzaju ubezpieczenia, ponieważ nie świadczy pracy w ramach stosunku pracy i przez to nie można jej przypisać cech pracownika (I UK 120/06 - Wyrok Sądu Najwyższego LEX nr 309447).

W ocenie Sądu zarówno wnioskodawczyni jak i zainteresowana nie wykazały, że doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy, a zatem jej faktycznego wykonywania.

Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozornością zawartej umowy o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie wnioskodawcy skorzystania ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z chorobą, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez J. B. (1) od 1 sierpnia 2018 r. r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę jako pracownik u płatnika składek H. O. prowadzącej (...) odpowiada prawu i na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni z pouczeniem, iż w terminie w terminie dwutygodniowym od doręczenia wyroku z uzasadnieniem może złożyć apelację do Sądu Apelacyjnego w Łodzi za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Łodzi.

9 IV 2020 roku.